

Kyläkaupan kehittäminen

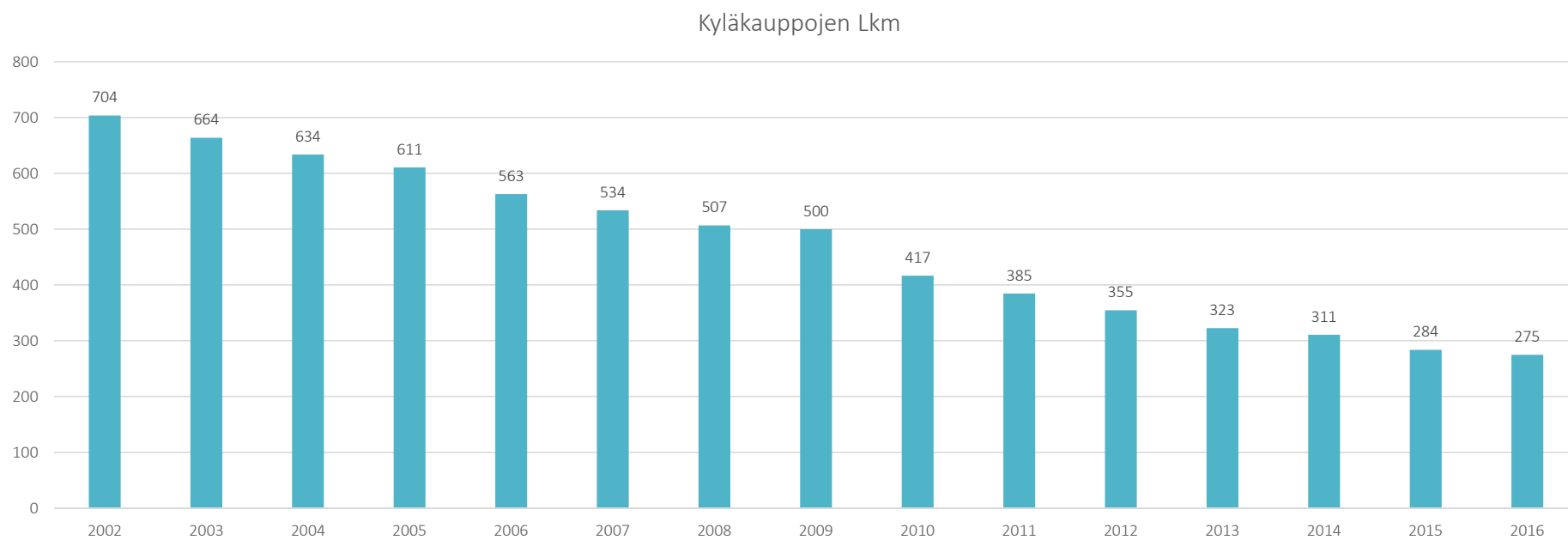
31.5.2018

Johtaja Ilkka Nieminen
Päivittäistavarakauppa ry

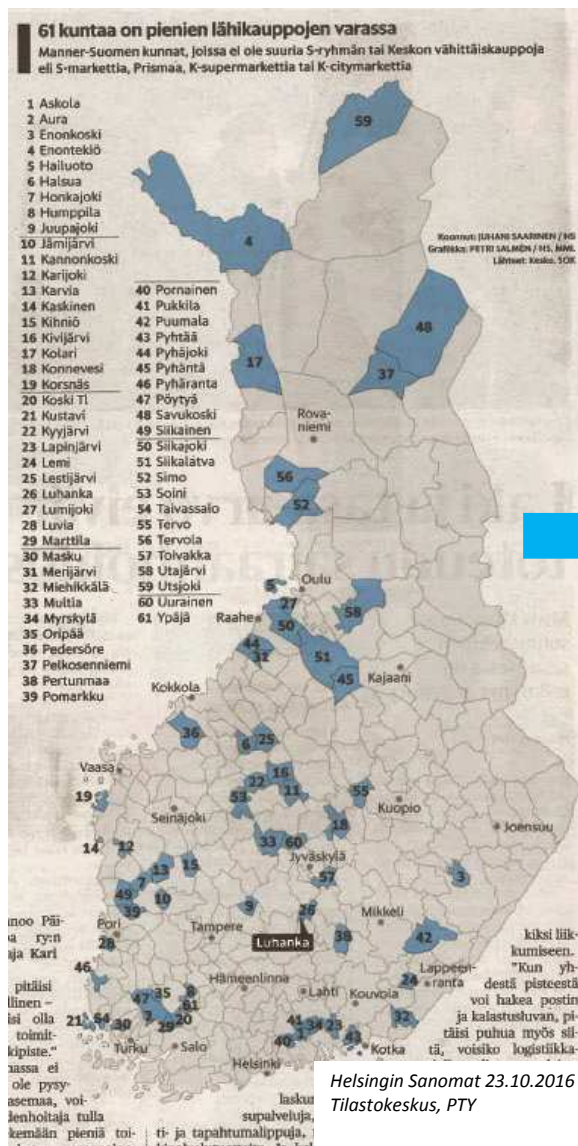
Myymälämäärien ja markkinaosuuksien kehitys myymälätyypeittäin 10 vuodessa

	LKM 1.1.2007	LKM 1.1.2017	+/- kpl	LKM % 1.1.2017	Markkina- osuus 2006	Markkina- osuus 2016	+/- %-yks.
Pienmyymälät (<100 m ²)	471	357	-114	11,9 %	2,0 %	3,0 %	1,0
Valintamyymälät (<400 m ²)	1662	1358	-304	45,2 %	20,5 %	16,1 %	-4,4
Supermarketit (pienet <1000 m ²)	457	405	-52	13,5 %	13,6 %	15,3 %	1,7
Supermarketit (suuret >2500 m ²)	522	645	+123	21,5 %	33,6 %	32,7 %	-0,9
Suurmyymälät (>2500 m ²)	252	237	-15	7,9 %	30,3 %	32,9 %	2,6
Yhteensä	3464	3002	-362	100 %	100 %	100 %	0

Kyläkauppojen lukumääräinen kehitys 2002-2016

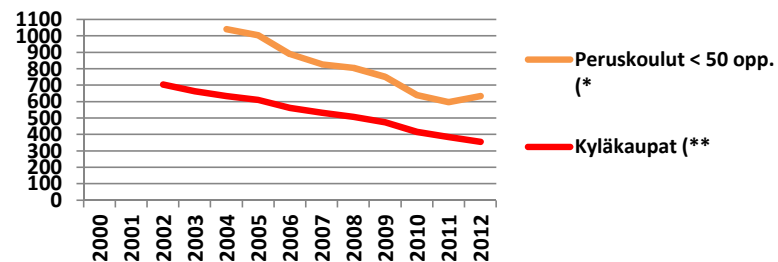

Lähde: Nielsen Myymälärekisteri

Kouluverkko ja palveluverkko

Kunta	Ala/ylä 2014	Kunta	Ala/ylä 2014	Kunta	Ala/ylä 2014
1. Askola	5 (4+1)	Kustavi	1 (ala)	Pukkila	2 (ala)
Aura	2 (1+1)	Kyyjärvi	1 (yht)	Puumala	1 (yht)
Enontekiö	4 (4+1)	Lapinjärvi	3 (ala)	Pyhtää	3 (2+1)
Enonkoski	1 (yht)	Lemi	2 (1+1)	Pyhäjoki	4 (3+1)
Hailuoto	1 (yht)	Lestijärvi	2 (1+1)	Pyhäntä	1 (yht)
Halsua	4 (3+1)	Luhanka	2 (ala)	Pyhäranta	3 (ala)
Honkajoki	2 (1+1)	Lumijoki	1 (yht)	Pöytyä	9 (7+2)
Humpppila	2 (1+1)	Luvia	1 (yht)	Savukoski	1 (yht)
Juupajoki	2 (1+1)	Marttila	1 (ala)	Siikainen	1 (yht)
10. Jämijärvi	1 (yht)	30.Masku	6 (5+1)	50.Siikajoki	6 (5+1)
Kannonkoski	1 (yht)	Merijärvi	1 (yht)	Siikalatva	6 (3+3)
Karijoki	1 (ala)	Miehikkälä	4 (1+3)	Simo	3 (2+1)
Karvia	5 (4+1)	Multia	1 (yht)	Soini	2 (1+1)
Kaskinen	1 (ala)	Myrskylä	1 (ala)	Taivassalo	1 (yht)
Kihniö	1 (yht)	Oripää	1 (ala)	Tervo	1 (yht)
Kivijärvi	1 (yht)	Pedersöre	14(13+1)	Tervola	4 (3+1)
Kolari	5 (4+1)	Pelkosenniemi	1 (yht)	Toivakka	2 (1+1)
Konnevesi	4 (3+1)	Pertunmaa	2 (1+1)	Utajärvi	1 (yht)
Korsnäs	3 (ala)	Pomarkku	2 (1+1)	Utsjoki	3 (1+2)
20. Koski TL	2 (1+1)	40. Pornainen	5 (4+1)	Urainen	4 (3+1)
				61. Ypäjä	4 (3+1)

Lähde: Sami Tantarimäki, 2016

Vahvat perusteet kyläkaupan tukemiselle

1. Kyläkauppa vaikuttaa maaseudun elinvoimaisuuteen ja asuttavuuteen.
 2. Tarvitaan uusia avauksia, koska palvelurakenne rapautuu.
 3. Tarvitaan yksinkertainen kyläkaupan tuen malli ja selkeät kriteerit.
 4. Tarvitaan riittävän merkittävä tuki, esimerkiksi toimintotukea 15 000 -30 000 € /v/myymälä.
 - *Suomessa kyläkauppojen päivittäistavaramyynti 137 m€ v. 2015 eli 480 000 €/myymälä, joten tämän suuruisella tuella olisi erittäin iso paikallinen merkitys.*
 5. Moni kirkonkylän ja taantuvan taajaman lähikauppa on samoissa haasteissa
- > Tehokkaalla tuella ja uudella yhteistyöllä lähipalveluiden saatavuus varmistetaan.
- > Turvataan välttämättömät investoinnit kaupan jatkuvuuteen.
- > Kehitetään palvelutarjontaa koko yhteisön eduksi.

Kyläkaupan toimintatuki Ruotsissa

Ruotsissa valtion budjettivaroja osoitettiin kyläkaupan toimintatukeen 35 miljoonaa kruunua vuodessa v. 2016-2017.

Tulokset olivat hyvin myönteisiä, joten hallitus kaksinkertaisti tuen 70 miljoonaan kruunuun vuodessa v. 2018-2019.

Perusteena on palveluvelvoite, josta korvaukseksi vuosittaista toimintatukea (SGEI-valtiontuki).

Joustava malli, joka mahdollistaa myös investoinnit.

Kriteerit:

- sijainti ”haavoittuvalla” haja-asutusalueella (sårbara och utsatta glesbygdsområden)
- vähintään 10 km välimatka seuraavaan päivittäistavarakauppaan
- monipuolinen päivittäistavaroiden valikoima
- liikevaihto 2-11 milj. SEK
- ympärivuotinen aukiolo, keskimäärin vähintään 40 tuntia viikossa.
- Tukea annetaan korkeintaan 300 000 kruunua/kauppa/vuosi.

Ruotsissa kaupalle on tarjolla myös mm. tukia investointeihin.

Myös Suomessa tarvitaan uusia avauksia

Harvaan asutulla maaseudulla sijaitsee suuri osa Suomen resursseista erityisesti biotalouden osalta.

Peruspalveluista huolehtiminen on tärkeää, jotta maaseudulla voidaan asua ja tehdä töitä.

Päivittäistavarakauppa koetaan tärkeäksi peruspalveluksi ja sen oheen voidaan tuoda paljon muitakin palveluita.

Esimerkiksi suurin osa Postin toimipaikoista on päivittäistavarakauppojen yhteydessä.

Lisäksi kaupasta löytyy usein Matkahuolto, Veikkaus, apteekin palvelupiste (lääkekaappi), Alkon noutopiste, kahvila, ekopiste, polttoaineen jakelua jne.

Kaupan ja kuntien yhteistyötä palvelujen tarjonnassa voidaan kehittää.

Toimintotuki ei ole kannattamattomien yritysten tekohengitystä, vaan kannattava investointi yhteiskunnalle. Suhteellisen pienellä panostuksella puututaan merkittävään asiaan vaikuttavasti.

Järkevä varaus toimintotuelle valtion budjettiin olisi n. 4-8 miljoonaa euroa vuodessa, joka esim. nykyisille kyläkaupoille jaettuna olisi 15 000 – 30 000 euroa.

Kyläkaupan määritelmä toimintatukea varten Suomessa

Kyläkauppojen investointitukea 2004-2013 varten käytetty määritelmä:

”sijainti kaupunki- tai kuntakeskuksen taikka muun siihen verrattavan taajaan asutun alueen ulkopuolella, päivittäistavaroiden vuosimyynti on alle kaksi miljoonaa euroa ja päivittäistavaroiden myyntipinta-ala on vähemmän kuin 400 neliömetriä”

Pinta-alarajoitusta määritelmässä ei enää tarvita.

Maaseudulla esim. kirkonkylissä sijaitseva kauppa on jo samoissa vaikeuksissa kuin perinteinen kyläkauppa.

Onkin varmistettava, että myös pienten taajamien kaupat maaseudulla saadaan määritelmän piiriin.

Pellervon taloustutkimuksen kyläkauppaselvitys 10/2017

Kyläkauppaselvitys toteutti ruokapoliittisen selonteon esitystä kyläkauppojen toiminnan mahdollisuuksien kartoittamisesta. Selvityksen rahoitti maa- ja metsätalousministeriö.

Neljännes selvityksen kyselyyn vastanneista myymälöistä oli lopettamassa toimintansa viiden vuoden tähtämellä.

Sääntelyn vähentämisen lisäksi voitaisiin rahoittaa liiketilojen parantamista ja toiminnan laajentamista. Tukea voitaisiin antaa myös lopettavan kyläkauppiaan liiketoiminnan siirtämiseen osaksi suuremman kaupan toimintaa toiselle yrittäjälle. Jo käytössä olevien mahdollisuuksien kuten yleisen yritystuen ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman käyttöä pitäisi tehostaa.

Valtioneuvoston periaatepäätös 2017 maaseudun digitalisaation edistämiseksi

”Edistetään digitaalisten ratkaisujen hyödyntämistä osana maaseudun kyläkauppojen ja muiden paikallisten toimijoiden lähipalvelutarjontaa. Hyödynnetään mahdollisuuksia olemassa olevan yritystuen ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman osalta. Maa- ja metsätalousministeriö arvioi tarvetta uusiin tukimuotoihin (MMM, TEM, LVM)”

Yhteystiedot

Päivittäistavarakauppa ry

Ilkka Nieminen, johtaja

0500-422 216

ilkka.nieminen@pty.fi